



Onderwijs Zorg & Welzijn Noord-Nederland

Feiten en cijfers in het mbo en hbo 2022

In deze publicatie zetten we de belangrijkste
(kwantitatieve) ontwikkelingen in de zorg-
en welzijnsberoepsopleidingen in
Noord-Nederland op een rij.



Onderwijs Zorg & Welzijn Noord-Nederland

Feiten en cijfers in het mbo en hbo 2022

De volgende vragen komen aan bod in deze onderwijs-publicatie. Welke trends zijn zichtbaar voor het brede domein van zorg- en welzijnsopleidingen? Hoe ontwikkelt de instroom en het aantal gediplomeerden zich in de grote en relevante mbo- en hbo-opleidingen?

In hoeverre sluiten de bovengenoemde trends aan bij de verwachte vraag vanuit de noordelijke zorg- en welzijnswerkgevers? Welke uitdagingen en mogelijke oplossingsrichtingen liggen er voor het werkveld (organisaties en onderwijs) om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verder te versterken?

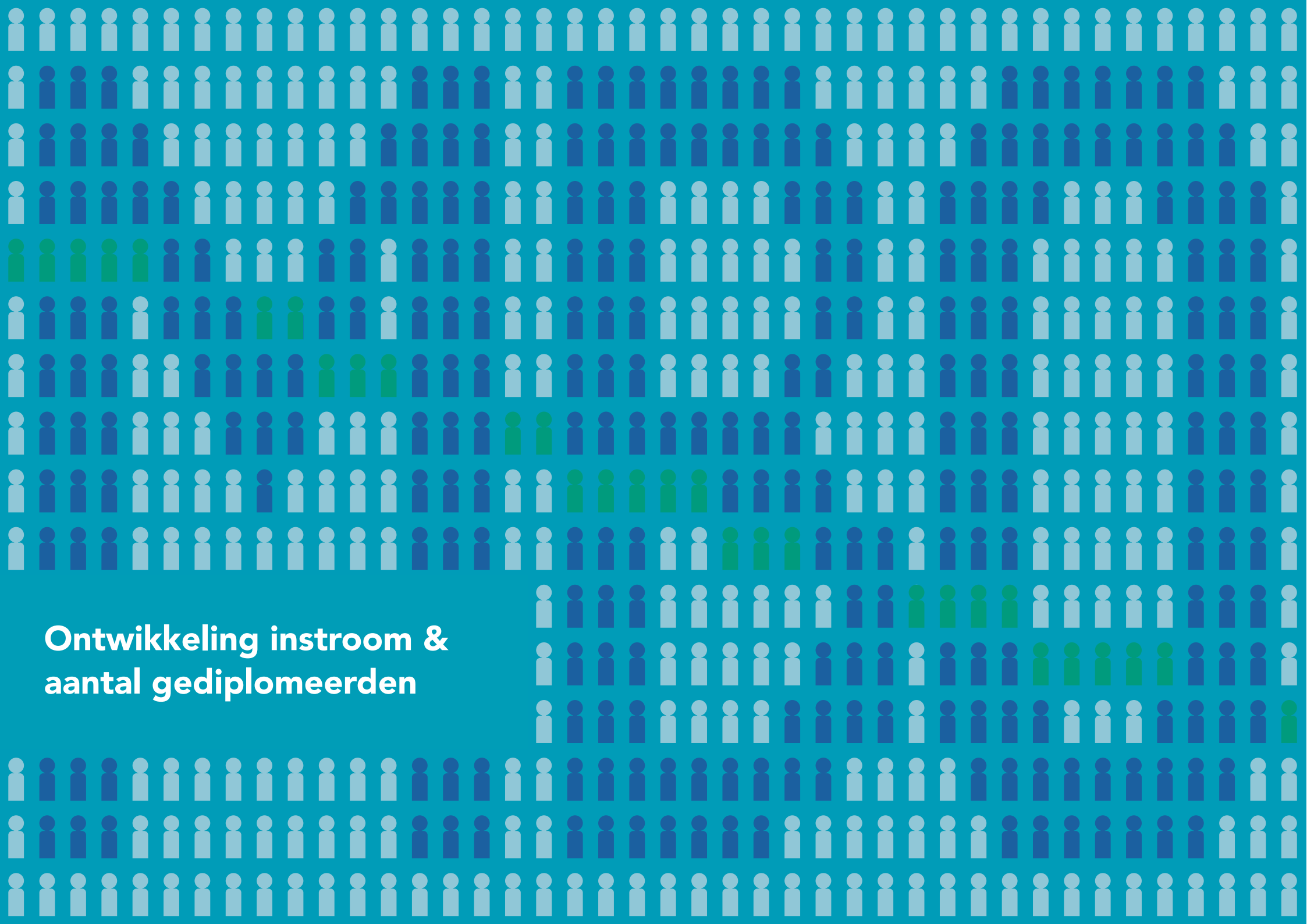
Meer onderwijscijfers en zelf aan de slag

In ons dashboard [ArbeidsmarktInBeeld](#) vind je onderwijscijfers van meer mbo-, hbo-, en wo-opleidingen in het domein van zorg en welzijn. Met behulp van het keuzemenu maak je eigen selecties en kan je opleidingen, regio's en onderwijstypes met elkaar vergelijken.



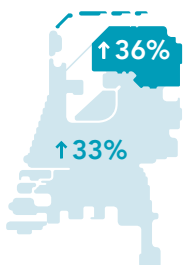
Inhoud

Mbo: ontwikkeling instroom & aantal gediplomeerden	3
Hbo: ontwikkeling instroom & aantal gediplomeerden	12
Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt & belangrijke uitdagingen	19
Achtergrondinformatie & onderwijsindeling	30
Colofon	35



Ontwikkeling instroom &
aantal gediplomeerden

Meer noorderlingen kiezen voor mbo-opleiding in domein van zorg en welzijn



Aandeel zorg- en welzijnsopleidingen neemt toe

In Noord-Nederland kiest ongeveer 36% van alle nieuwe mbo-studenten voor een opleiding in het brede domein van zorg en welzijn. Het landelijke aandeel ligt op 33%. Afgelopen vier studiejaar (2018/'19 – 2021/'22) groeide zowel in het Noorden als in de rest van Nederland het aandeel mbo-studenten dat instroomde in een mbo zorg- of welzijnsopleiding.



Dalende instroom Noord-Nederland

Na jaren van groeiende instroom daalde in studiejaar 2020/'21 de instroom (-4,8%) van mbo-studenten in de noordelijke mbo zorg- en welzijnsopleidingen. Ook afgelopen studiejaar (2021/'22) lag de instroom (-2,2%) lager dan in studiejaar 2020/'21. In de andere mbo-opleidingen in Noord-Nederland was deze trend al een studiejaar eerder zichtbaar en is de daling sterker.

Dalende instroom Nederland

Afgelopen studiejaar (2021/'22) daalde voor het eerst de landelijke instroom (-1,4%) in mbo zorg- en welzijnsopleidingen. Voor de andere mbo-opleidingen was de afname van de instroom al een jaar eerder zichtbaar. De dalende instroom in het mbo is vermoedelijk een gevolg van de ontgroening van de beroepsbevolking waarbij het Noorden voorloopt op de rest van Nederland.

Meer mbo-studenten kiezen in Noord-Nederland voor een zorg- en welzijnsopleiding, maar net als in de andere mbo-opleidingen neemt de instroom af.



Instroom mbo zorg daalt harder dan instroom mbo welzijn

Hoe de nieuwe instroom zich ontwikkelt voor de afzonderlijke zorg- en welzijnsopleidingen is zichtbaar in de tabel op pagina 7. De volgende algemene trends zijn zichtbaar in Noord-Nederland.

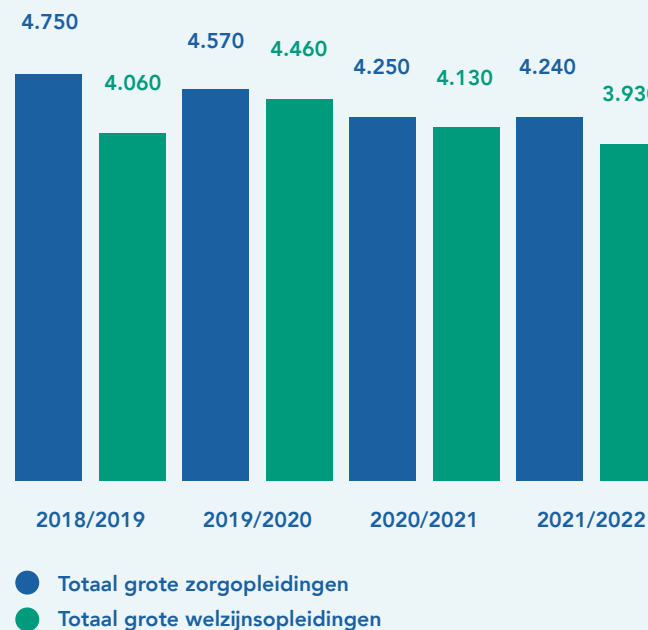
In de meeste grote zorg- en welzijnsopleidingen daalt de instroom al twee jaar op rij.

Verschil bol en bbl

Op studiejaar 2020/'21 na, daalde de instroom in de beroeps begeleidende leerweg (bbl) minder hard dan in de beroeps opleidende leerweg (bol) in de studie jaren 2018/'19 tot en met 2021/'22.

Verschil zorg en welzijn

De grote opleidingen kregen in de afgelopen vier studie jaren (2018/'19 t/m 2021/'22) te maken met een grotere daling (-10,7% versus -3,2%) dan de grote welzijnsopleidingen.



Figuur 1
Instroom mbo Noord-Nederland

De instroom in de beroeps begeleidende leerweg (bbl) daalde minder hard in de studie jaren 2018/'19 tot en met 2021/'22 dan in de beroepsopleidende leerweg (bol), op studiejaar 2020/'21 na.

De mbo-zorgopleidingen kregen met een grotere daling van de instroom te maken dan de welzijnsopleidingen.



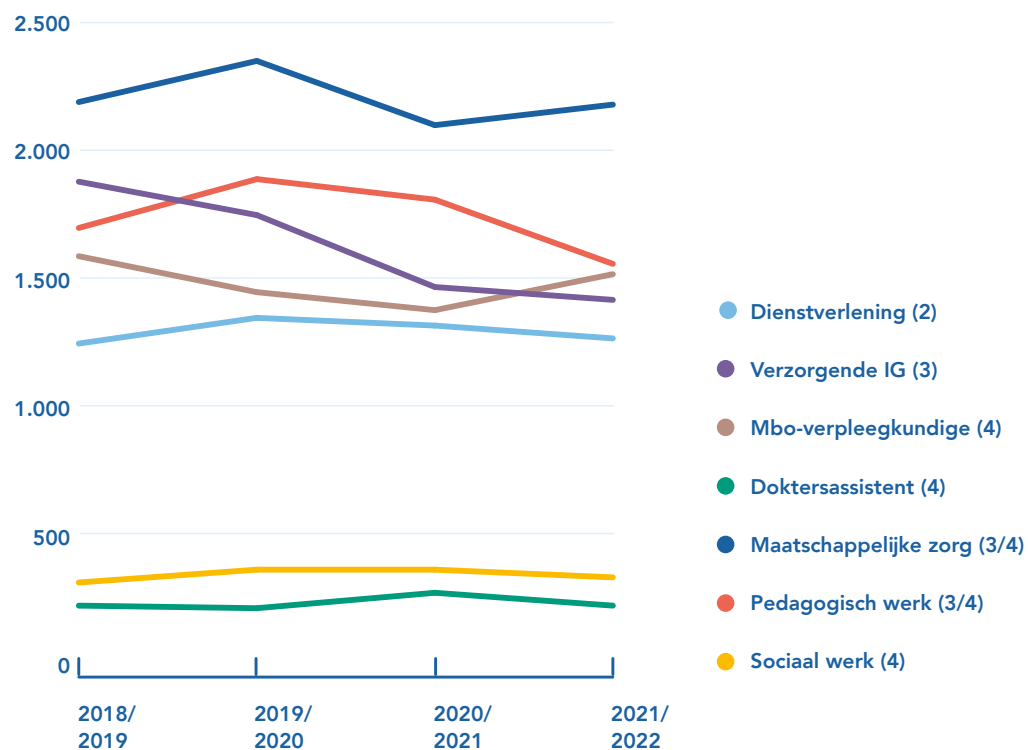
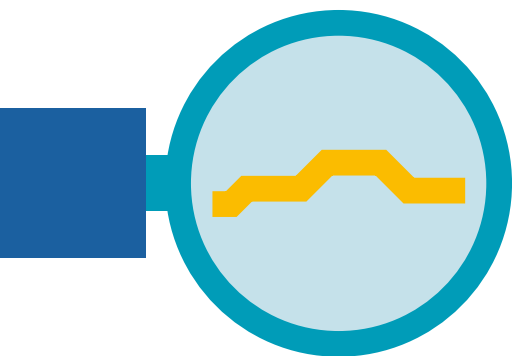
Instroomtrends voor de meest relevante mbo zorg- en welzijnsopleidingen

Verzorgende IG (3)

Voor de opleiding tot verzorgende-ig is al langer sprake van een dalende instroom; sinds studiejaar 2018/'19 beginnen ieder jaar minder noorderlingen aan deze opleiding. Deze trend is landelijk ook terug te zien sinds studiejaar 2019/'20.

Mbo-verpleegkundige (4)

Daarbij zien we na jaren van groeiende instroom dat het aantal studenten met een opleiding tot mbo-verpleegkundige in de studiejaren 2019/'20 en 2020/'21 terugloopt. Afgelopen studiejaar (2021/'22) groeit de instroom weer in Noord-Nederland. In de rest van Nederland neemt de instroom in de opleiding tot mbo-verpleegkundige nog steeds toe.



Figuur 2

Instroom mbo Noord-Nederland naar richting en niveau

instroom

De instroom in de kwalificatiedossiers van dienstverlening, doktersassistent, maatschappelijke zorg, pedagogisch en sociaal werk varieert vaker per studiejaar, waardoor ontwikkelingen wat lastiger te zien zijn voor Noord-Nederland. De volgende trends zijn zichtbaar door de gemiddelde instroom over de afgelopen vier studie jaren (2018/'19 t/m 2020/'21) te vergelijken met de periode daarvoor.

Dienstverlening (2)

Elk studiejaar kiezen gemiddeld 1.240 studenten voor het kwalificatiedossier van dienstverlening. De afgelopen studie jaren (2014/'15 -2021/'22) varieerde de instroom tussen 1.100 en 1.360 studenten in Noord-Nederland.

Doktersassistent (4)

Het gemiddelde aantal studenten dat kiest voor de opleiding tot doktersassistent lag met 190 studenten per jaar in de periode 2018/'19 t/m 2021/'22 in Noord-Nederland hoger dan vier studie jaren daarvoor. In de studie jaren 2014/'15 t/m 2017/'18 stroomden gemiddeld 173 studenten per studiejaar in.

Maatschappelijke zorg (3/4)

Gemiddeld startten 2.155 studenten in Noord-Nederland de afgelopen vier studie jaren (2018/'19 t/m 2021/'22) met een opleiding op mbo-niveau 3 of 4 binnen het brede kwalificatiedossier van maatschappelijke zorg. Vier studie jaren eerder waren dat gemiddeld nog maar 1.460 studenten.

Pedagogisch werk (3/4)

De instroom in het mbo kwalificatiedossier pedagogisch werk, waaronder kwalificaties pedagogisch medewerker kinderopvang (mbo-3), onderwijsassistent (mbo-4) en gespecialiseerd pedagogisch medewerker (mbo-4), daalde de afgelopen twee studie jaren (2020/'21 t/m 2021/'22) in Noord-Nederland. In de afgelopen vier studie jaren (2018/'19 t/m 2021/'22) begonnen in totaal gemiddeld 1.690 studenten aan een van de drie opleidingen in dit kwalificatiedossier. Dat zijn gemiddeld 385 studenten per studiejaar meer dan in de vier studie jaren daarvoor. In de studie jaren 2014/'15 t/m 2017/'18 lag de gemiddelde instroom op 1.305 studenten per studiejaar.

Sociaal werk (4)

De afgelopen vier studie jaren startten gemiddeld 300 studenten aan de mbo-opleiding tot sociaal werker. Vier studie jaren (2014/'15 t/m 2017/'18) eerder, lag de gemiddelde instroom nog op 218 studenten per studiejaar in Noord-Nederland.

Instroom Mbo Noord-Nederland naar richting en niveau					Trend (%)		
Studiejaar	2018/'19	2019/'20	2020/'21	2021/'22	2018/'19-2019/'20	2019/'20-2020/'21	2020/'21-2021/'22
Dienstverlening (2)	1.200	1.300	1.270	1.220	8,3%	-2,3%	-3,9%
Verzorgende IG (3)	1.830	1.700	1.420	1.370	-7,1%	-16,5%	-3,5%
Mbo-verpleegkundige (4)	1.540	1.400	1.330	1.470	-9,1%	-5,0%	10,5%
Doktersassistent (4)	180	170	230	180	-5,6%	35,3%	-21,7%
Totaal grote zorgopleidingen	4.750	4.570	4.250	4.240	-3,8%	-7,0%	-0,2%
Maatschappelijke zorg (3/4)	2.140	2.300	2.050	2.130	7,5%	-10,9%	3,9%
Pedagogisch werk (3/4)	1.650	1.840	1.760	1.510	11,5%	-4,3%	-14,2%
Sociaal werk (4)	270	320	320	290	18,5%	0,0%	-9,4%
Totaal grote welzijnsopleidingen	4.060	4.460	4.130	3.930	9,9%	-7,4%	-4,8%
Totaal grote z&w-opleidingen	8.810	9.030	8.380	8.170	2,5%	-7,2%	-2,5%

Tabel 1

Instroom mbo Noord-Nederland naar richting en niveau



Totaal aantal mbo- gediplomeerden in zorg en welzijn groeit nog

Groei gediplomeerden Noord-Nederland

Vanaf het studiejaar 2016/'17 groeide bijna elk studiejaar het aantal noorderlingen met een mbo-diploma in het brede opleidingsdomein van zorg en welzijn. Alleen in studiejaar 2019/'20 was er sprake van een daling ten opzichte van studiejaar 2018/'19.

Groei gediplomeerden Nederland

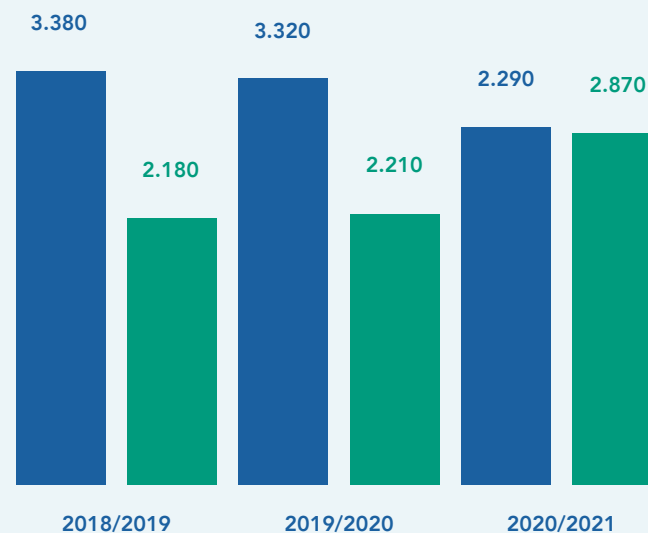
Ook in de rest van Nederland groeide vanaf studiejaar 2016/'17 het aantal gediplomeerde mbo-studenten. Maar de groei van het aantal studenten met een diploma in de richting van zorg en welzijn is landelijk (+9,5%) wel groter dan in het Noorden (+1,7%), in de studiejaar 2018/'19 t/m 2020/'21.

Verskil bol en bbl

Daarbij is er een verschil in Noord-Nederland naar leerweg. Het aantal gediplomeerde bbl'ers in het brede domein van zorg en welzijn steeg met 22,5% terwijl het aantal gediplomeerde bol'ers daalde met -5,5%, tussen studiejaar 2018/'19 en studiejaar 2020/'21.

Verskil zorg en welzijn

In Figuur 3 met de uitsplitsing naar de grote zorg- en welzijnsopleidingen laat nog een opvallende trend zien tussen de studiejaar 2018/'19 en 2020/'21. Het aantal gediplomeerden van de meeste relevante grote zorgopleidingen daalt (-13,6%), terwijl het aantal gediplomeerden in de richting welzijn juist met 4,1% toe nam in dezelfde periode.



Figuur 3
Gediplomeerden
mbo Noord-Nederland

- Totaal grote zorgopleidingen
- Totaal grote welzijnsopleidingen

Het totaal aantal studenten dat een mbo-diploma in de richting van zorg en welzijn haalt, groeit nog wel in Noord-Nederland, maar er zijn verschillen naar leerweg en opleidingsrichting. Zo daalt het aantal mbo-gediplomeerden in de zorg en groeit het aantal gediplomeerden in de richting van welzijn.

Opvallende ontwikkelingen aantal mbo-gediplomeerden naar opleiding

De Tabel 2 laat de ontwikkelingen van gediplomeerden voor de afzonderlijke en meest relevante kwalificaties in zorg en welzijn zien.

Welke ontwikkelingen zijn zichtbaar naar opleiding:

Assistent dienstverlening zorg (1)

Het aantal mbo-studenten dat op niveau 1 diplomeerde, ligt voor de studiejaar 2018/'19 t/m 2020/'21 met gemiddeld 490 gediplomeerden op een hoger niveau dan in periode 2015/'16 t/m 2017/'18 toen het gemiddelde 330 gediplomeerden was.

Helpende zorg en welzijn (2)

Datzelfde is het geval voor de helpende zorg en welzijn op een mbo-niveau hoger. In de drie studiejaar van 2018/'19 t/m 2020/'21 haalden gemiddeld 780 studenten in Noord-Nederland een diploma voor helpende, drie studiejaar eerder waren dat gemiddeld 727 studenten.

Verzorgende IG (3)

In studiejaar 2020/'21 is het aantal gediplomeerde verzorgende-ig (-45,3%) bijna gehalveerd ten opzichte van een studiejaar eerder. 580 gediplomeerde verzorgende-ig is veruit het laagste aantal gediplomeerden in de afgelopen 10 studiejaar in Noord-Nederland. In de periode 2010/'11 t/m 2019/'20 varieerde het aantal afgestudeerde verzorgende-ig tussen de 940 (2018/'19) en 1.290 (2014/'15) studenten per studiejaar.

Landelijk daalde het aantal gediplomeerde verzorgende-ig ook, maar met een veel kleiner percentage (-7,8%) ten opzichte van studiejaar 2019/'20. De grootste daling van het aantal gediplomeerden was in Groningen van 310 naar 80 gediplomeerden, gevolgd door



Gediplomeerden Mbo Noord-Nederland naar richting en niveau				Trend (%)	
Studiejaar	2018/'19	2019/'20	2020/'21	2018/'19-2019/'20	2019/'20-2020/'21
Assistent dienstverlening zorg (1)	470	510	480	8,5%	-5,9%
Helpende zorg en welzijn (2)	810	720	810	-11,1%	12,5%
Verzorgende IG (3)	940	1.060	580	12,8%	-45,3%
Mbo-verpleegkundige (4)	1.050	920	920	-12,4%	0,0%
Doktersassistent (4)	110	110	130	0,0%	18,2%
Totaal grote zorgopleidingen	3.380	3.320	2.920	-1,8%	-12,0%
Begeleider maatschappelijke zorg (3)	370	340	780	-8,1%	129,4%
Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg (4)	720	670	850	-6,9%	26,9%
Pedagogisch medewerker kinderopvang (3)	200	180	180	-10,0%	0,0%
Gespecialiseerd pedagogisch medewerker (4)	370	440	420	18,9%	-4,5%
Onderwijsassistent (4)	420	460	520	9,5%	13,0%
Sociaal werker (4)	100	120	120	20,0%	0,0%
Totaal grote welzijnsopleidingen	2.180	2.210	2.870	1,4%	29,9%
Totaal grote z&w-opleidingen	5.560	5.530	5.790	-0,5%	4,7%

Tabel 2

Gediplomeerden mbo Noord-Nederland naar richting en niveau

gediplomeerden

Drenthe (van 300 naar 160 gediplomeerden) en de kleinste afname was in Friesland (van 460 naar 340 gediplomeerden).

Mbo-verpleegkundige (4)

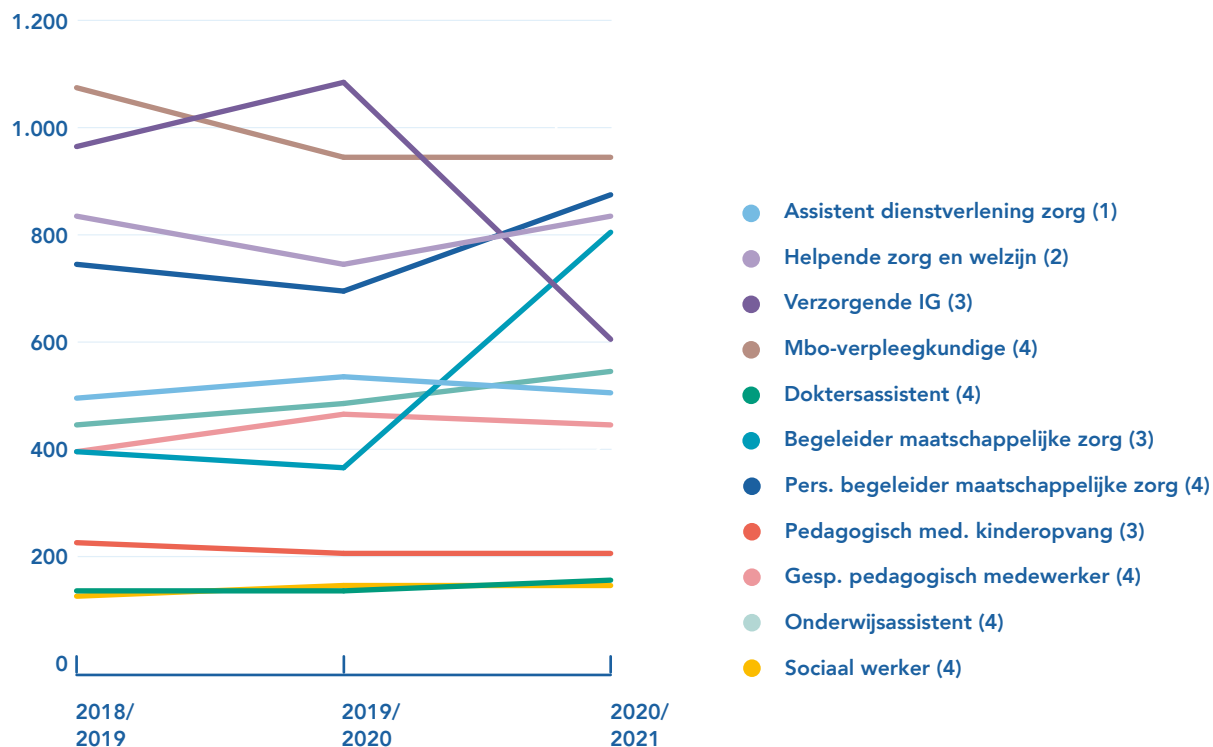
Na jaren van groei (sinds studiejaar 2012/'13) daalde het aantal gediplomeerde mbo-verpleegkundigen in 2019/'20, om vervolgens te stabiliseren in Noord-Nederland. Landelijk groeit het aantal afgestudeerde mbo-verpleegkundigen nog steeds.

Doktersassistent (4)

Het aantal gediplomeerde doktersassistenten in studiejaar 2020/'21 was met 130 studenten in Noord-Nederland groter dan in de twee studie jaren daarvoor. Het gemiddeld aantal gediplomeerde doktersassistenten ligt met 117 studenten in de afgelopen studie jaren (2018/'19-2020/'21) lager dan in periode daarvoor. In de periode 2015/'16 t/m 2017/'18 waren er gemiddeld 137 gediplomeerden en in de studie jaren 2012/'13 t/m 2014/'15 198 gediplomeerden.

Begeleider maatschappelijke zorg (3)

Het aantal studenten dat een diploma in de richting van maatschappelijke zorg op niveau 3 haalden, verdubbelde in studiejaar 2020/'21. Landelijk groeide het aantal gediplomeerden in de richting van maatschappelijke zorg op mbo-3 niveau ook behoorlijk met 84,6% in studiejaar 2020/'21. Vooral het aantal gediplomeerden in de richting van begeleider specifieke doelgroepen (van 180 naar 630 gediplomeerden) steeg. Het aantal studenten dat een kwalificatie behaalde als begeleider gehandicaptenzorg (van 160 naar 150 gediplomeerden) daalde licht. Dit was al de tweede daling op rij, een studiejaar eerder (2019/'20) daalde het aantal gediplomeerden begeleiders gehandicaptenzorg van 180 naar 160 studenten.

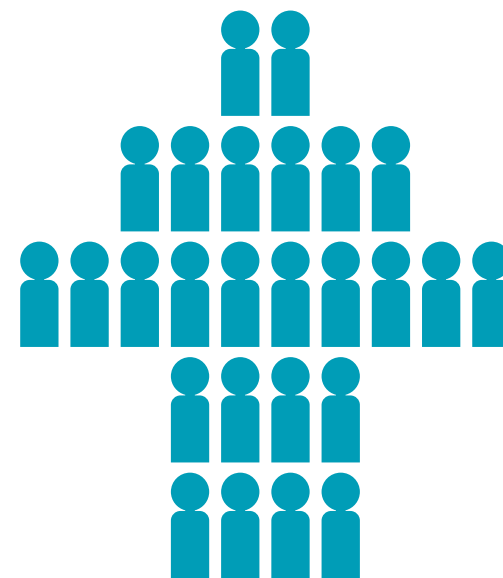


Figuur 4

Gediplomeerden mbo Noord-Nederland naar richting en niveau

Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg (4)

Op een mbo-niveau hoger (4) is een zelfde ontwikkeling te zien bij de persoonlijk begeleiders maatschappelijke zorg in Noord-Nederland. Het aantal gediplomeerden groeide (+26,9%) met meer dan een kwart in studiejaar 2020/'21 ten opzichte van een studiejaar eerder. Ook hier hebben de gediplomeerde persoonlijk begeleiders specifieke doelgroepen een groter aandeel in de toename op mbo-niveau 4, dan de gediplomeerde persoonlijk begeleiders in de gehandicaptenzorg.





Pedagogisch medewerker kinderopvang (3)

De ontwikkeling van het aantal gediplomeerden binnen de drie uitstroomkwalificaties van het kwalificatiedossier pedagogisch werk verschilt. Het aantal gediplomeerde pedagogisch medewerkers kinderopvang op mbo-niveau 3 is stabiel. Tussen de studiejaar 2015/'16 en 2020/'21 haalden ieder studiejaar tussen de 170 en 200 studenten hun diploma in Noord-Nederland.

Gespecialiseerd pedagogisch medewerker (4)

Het aantal gediplomeerde gespecialiseerd pedagogisch medewerkers daalde van 440 naar 420 studenten in studiejaar 2020/'21. Echter het gemiddelde aantal gediplomeerden was met 410 studenten in de afgelopen drie studiejaar (2018/'19 - 2020/'21) hoger dan in de drie studiejaar (2015/'16 - 2017/'18) daarvoor.

Toen haalden gemiddeld 307 studenten hun diploma in Noord-Nederland.

Onderwijsassistent

Het aantal gediplomeerde onderwijsassistenten op mbo-niveau 4 groeide behoorlijk afgelopen studiejaar (2018/'19 t/m 2020/'21). In de studiejaar 2015/'16 t/m 2017/'18 lag het gemiddeld aantal afstudeerders op 363 studenten per jaar, in de studiejaar 2018/'19 t/m 2020/'21 ligt het gemiddeld al op 467 studenten per jaar.

Sociaal werk (4)

Tussen de 100 en 120 studenten haalden in Noord-Nederland een mbo-diploma sociaal werk in de afgelopen vier studiejaar (2017/'18 t/m 2020/'21). In de studiejaar daarvoor (2013/'14 t/m 2016/'15) studeerden meer sociaal werkers af, namelijk tussen de 150 en 170 studenten.

Daling aantal gediplomeerden zorg

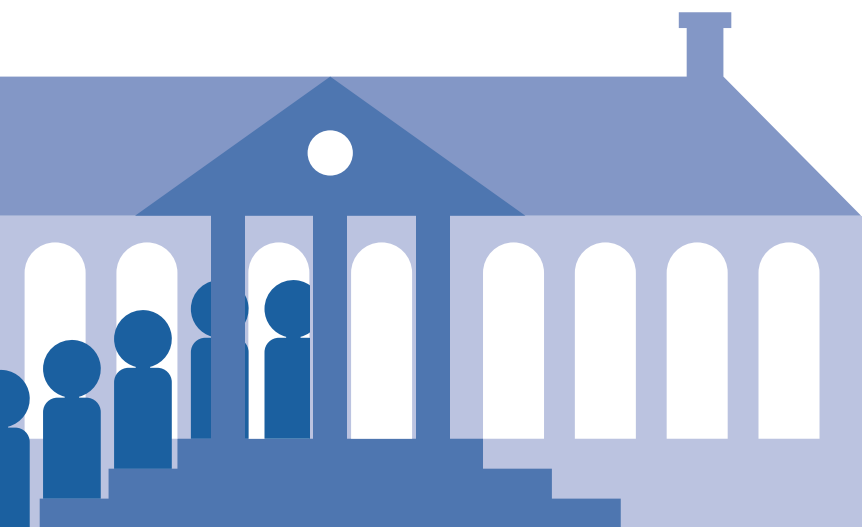
De daling van het aantal mbo-gediplomeerden in de richting van zorg komt vooral door de afname van het aantal gediplomeerde verzorgende-ig. Het aantal gediplomeerde mbo-verpleegkundigen stabiliseerde. Ondanks de groei in studiejaar 2020/'21, studeerden er minder doktersassistenten af dan in de studiejaar 2015/'16 t/m 2017/'18. Het aantal gediplomeerde assistenten dienstverlening zorg en helpende zorg en welzijn ligt wel op een hoger niveau dan voorheen.

Toename aantal gediplomeerden welzijn

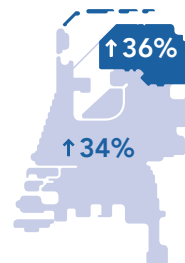
De stijging van het aantal gediplomeerde mbo-studenten in de richting van welzijn wordt grotendeels veroorzaakt door de groei van het aantal gediplomeerde (persoonlijk) begeleiders specifieke doelgroepen op mbo-3 en mbo-4 niveau. Ook het aantal gediplomeerde gespecialiseerd pedagogisch medewerkers en onderwijsassistenten groeide afgelopen studiejaar behoorlijk.



Meer noorderlingen kiezen voor hbo-opleiding in domein van zorg en welzijn



Meer hbo-studenten kiezen in Noord-Nederland voor een zorg- en welzijnsopleiding, maar afgelopen studiejaar (2021/'22) daalde voor het eerst in vijf jaar de instroom in de hbo-opleidingen.



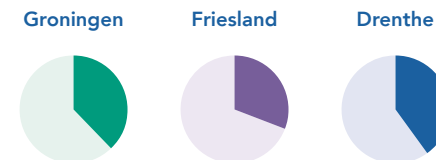
Aandeel zorg- en welzijnsopleidingen groeit

In Noord-Nederland kiest bijna 36% van alle nieuwe hbo-studenten voor een opleiding in het brede domein van zorg en welzijn. Het landelijke aandeel ligt op bijna 34%. Zowel in het Noorden als landelijk groeit het aandeel hbo-studenten dat instroomt in een hbo-opleiding in de richting van zorg en welzijn. In studiejaar 2020/'21 was de grootste toename te zien.



Instroom daalt

Afgelopen studiejaar 2021/'22 nam de instroom in alle hbo-opleidingen in het brede domein van zorg en welzijn in Noord-Nederland met bijna 10% af ten opzichte van het studiejaar daarvoor (2020/'21). In dat studiejaar was sprake van een behoorlijke stijging (+12,1%) ten opzichte van studiejaar 2019/'20.



Verskil in aandeel per provincie

Regionaal zijn er wel verschillen in het aandeel hbo-studenten dat instroomt in een zorg- en welzijnsopleiding. In Groningen kiest 38% van de hbo-studenten, in Friesland 31% en in Drenthe bijna 40% van alle hbo-studenten voor een zorg- of welzijnsopleiding in studiejaar 2021/'22.



Instroom is lager dan voorgaande jaren

Voor het eerst sinds studiejaar 2015/'16 was in Noord-Nederland en de rest van Nederland de instroom in hbo zorg- en welzijnsopleidingen in studiejaar 2021/'22 kleiner dan in het studiejaar daarvoor. Ook in de andere hbo-opleidingsdomeinen nam de instroom in studiejaar 2021/'22 met een vergelijkbaar percentage af na jaren van groeiende instroom. De afname van de instroom is voornamelijk te zien in het hbo-voltydsonderwijs. In de deeltijd- en duale opleidingsvarianten nam de instroom afgelopen studiejaar 2021/'22 toe.

Instroomtrends voor de meest relevante hbo zorg- en welzijnsopleidingen

Hbo-verpleegkundige

Na een behoorlijke uitschieter in studiejaar 2020/'21, ligt de instroom in de opleiding hbo-verpleegkundige afgelopen studiejaar (2021/'22) in Noord-Nederland weer op hetzelfde niveau als de afgelopen studiejaar. Sinds studiejaar 2016/'17 starten gemiddeld elk studiejaar tussen de 1.000 en 1.100 studenten wonend in Noord-Nederland aan een opleiding tot hbo-verpleegkundige. Landelijk is sprake van een groeiende instroom in de opleiding tot hbo-verpleegkundige. Tussen studiejaar 2018/'19 en 2021/'22 nam de instroom in Nederland met bijna een kwart (+24,1%) toe, in Noord-Nederland was in dezelfde periode de groei 8,0%.

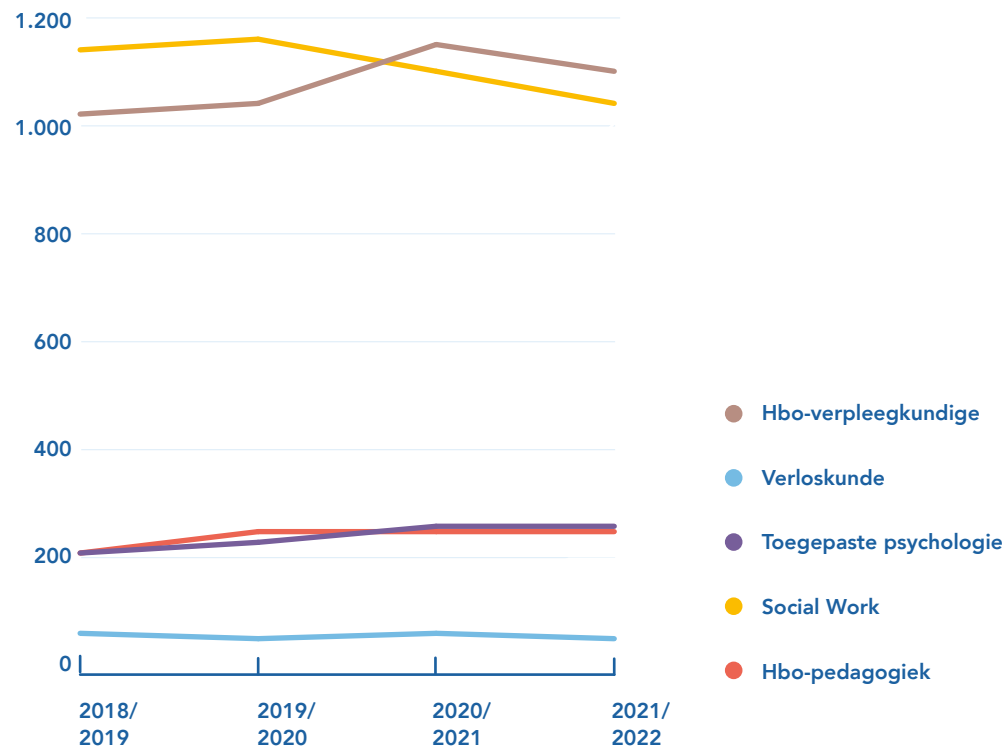
Social work

De instroom in de hbo-opleiding social work daalde de afgelopen twee studiejaar in Noord-Nederland. Landelijk

daalde de instroom in deze opleiding afgelopen studiejaar (2021/'22) ook met een vergelijkbaar percentage, nadat de instroom in studiejaar 2020/'21 groeide (+8,3%). Echter over de afgelopen vier studiejaar, van 2018/'19 t/m 2021/'22, bleef de instroom in social work in Nederland stabiel (-0,2%), terwijl in Noord-Nederland sprake was van een daling (-8,9%).

Pedagogiek en toegepaste psychologie

Zowel in de opleiding hbo-pedagogiek als hbo-toegepaste psychologie stabiliseerde de instroom in Noord-Nederland in de afgelopen studiejaar. In de periode 2015/'16 t/m 2017/'18 liep de instroom terug in deze opleidingen, waarna de instroom weer toenam tot het huidige niveau. Landelijk liep de instroom in beide opleidingen afgelopen jaar terug.



Figuur 5

Instroom hbo Noord-Nederland naar bacheloropleiding

Instroom hbo Noord-Nederland zorg en welzijn					Trend (%)		
Studiejaar	2018/'19	2019/'20	2020/'21	2021/'22	2018/'19-2019/'20	2019/'20-2020/'21	2020/'21-2021/'22
Hbo-verpleegkundige	1.000	1.020	1.130	1.080	2,0%	10,8%	-4,4%
Verloskunde	30	20	30	20	-33,3%	50,0%	-33,3%
Toegepaste psychologie	180	200	230	230	11,1%	15,0%	0,0%
Social work	1.120	1.140	1.080	1.020	1,8%	-5,3%	-5,6%
Hbo-pedagogiek	180	220	220	220	22,2%	0,0%	0,0%
Totaal grote hbo z&w-opleidingen	2.510	2.600	2.690	2.570	3,6%	3,5%	-4,5%

Tabel 3

Instroom hbo Noord-Nederland naar bacheloropleiding

Dalende instroom hbo-verpleegkundige en sociaal work

De grote hbo-opleidingen verpleegkundige en social work kregen afgelopen studiejaar (2021/'22) ook te maken met minder instroom in Noord-Nederland. Vergeleken met de rest van Nederland groeide de instroom in beide opleidingen de afgelopen studiejaren (2018/'19 t/m 2021/'22) minder hard. Voor social work is langer sprake van een dalende instroom, landelijk zien we een stabilisatie van de instroom in deze hbo-opleiding.

Groeiend aantal hbo-gediplomeerden in domein van zorg en welzijn

Groei gediplomeerden Noord-Nederland

Vanaf het studiejaar 2016/'17 groeide bijna elk studiejaar het aantal noorderlingen met een hbo-diploma in het brede opleidingsdomein van zorg en welzijn. Alleen in studiejaar 2019/'20 was er sprake van een daling ten opzichte van studiejaar 2018/'19. In studiejaar 2020/'21 groeide het aantal hbo-gediplomeerden weer in het brede domein van zorg en welzijn in Noord-Nederland.

Ook landelijk meer gediplomeerden

Landelijk is er niet echt een duidelijke trend te zien in de ontwikkeling van het aantal hbo-gediplomeerden in het brede opleidingsdomein van zorg en welzijn, het aantal gediplomeerden varieert per studiejaar. In de periode 2016/'17 t/m 2020/'21 ligt het aantal gediplomeerden met 24.134 studenten wel hoger dan in de vijf jaar daarvoor toen gemiddeld 21.330 studenten hun hbo-diploma behaalden. In Noord-Nederland is een vergelijkbare ontwikkeling te zien, met gemiddeld 2.622 gediplomeerden in zorg en welzijn per studiejaar in de periode 2011/'12 t/m 2015/'16 en gemiddeld 3.116 gediplomeerden vijf studiejaar later (2016/'17 - 2020/'21).

Al bijna vijf studiejaar, op studiejaar 2019/'20 na, groeit ieder studiejaar het aantal studenten dat een hbo-diploma haalt in het brede domein van zorg en welzijn in Noord-Nederland.



Opvallende ontwikkelingen aantal hbo-gediplomeerden per opleiding

Tabel 4 en Figuur 6 laat de ontwikkelingen van gediplomeerden voor de afzonderlijke en meest relevante hbo-opleidingen in zorg en welzijn zien. Wat valt op?

Hbo-verpleegkundige

Sinds studiejaar 2015/'16 groeit ieder studiejaar het aantal noorderlingen dat een diploma haalt als hbo-verpleegkundige. Landelijk is dezelfde instroomontwikkeling zichtbaar sinds studiejaar 2014/'15. De grootste groei was de afgelopen studiejaar (2019/'20 & 2020/'21) zichtbaar onder gediplomeerden van de duale opleidingsvariant. Het aantal gediplomeerden hbo-verpleegkundige nam toe van 660 in studiejaar 2018/'19 naar 760 in studiejaar 2020/'21.

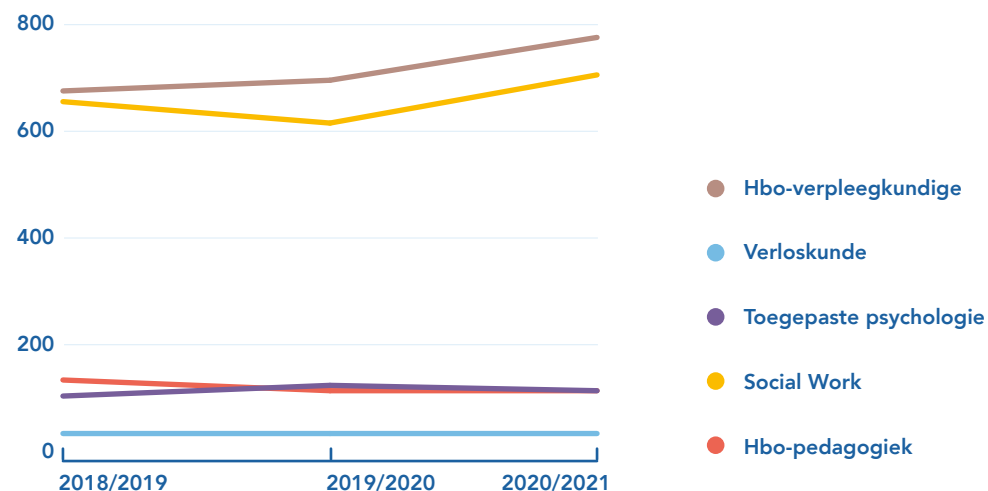
Social work

Zowel in Noord-Nederland als landelijk varieert per studiejaar het aantal studenten met een bachelorsdiploma in de richting van social work. Het gemid-

deld aantal gediplomeerden ligt de afgelopen drie studiejaar (2018/'19 t/m 2020/'21) met 643 gediplomeerden wel lager dan in de periode (2015/'16 t/m 2017/'18) daarvoor, toen gemiddeld 690 studenten diplomeerden. Landelijk is eenzelfde ontwikkeling zichtbaar.

Toegepaste psychologie en pedagogiek

Ook het aantal gediplomeerden met een bachelorsdiploma toegepaste psychologie en pedagogiek fluctueert per studiejaar in Noord-Nederland. Kijkend naar de afgelopen studiejaar (periode 2018/'19 t/m 2020/'21 versus 2015/'16 t/m 2017/'18), dan groeit het gemiddeld aantal gediplomeerden met een diploma toegepaste psychologie van gemiddeld 80 naar 100 studenten per studiejaar. Het aantal gediplomeerden in de richting van hbo-pedagogiek daalt van 120 naar 107 studenten per studiejaar. In de rest van Nederland is een vergelijkbare trend voor beide opleidingen gaande.



Figuur 6
Gediplomeerden hbo Noord-Nederland naar bacheloropleiding

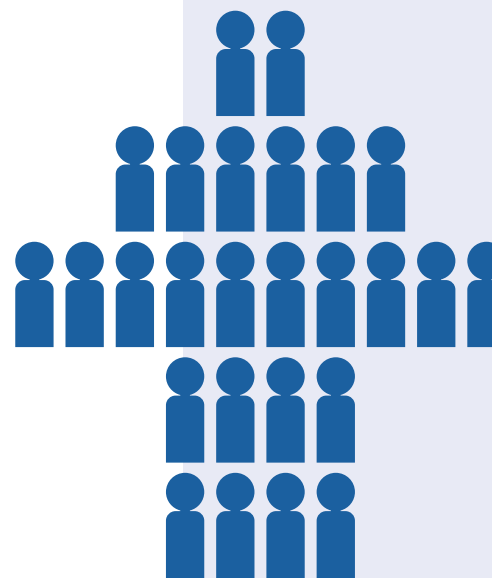
gediplomeerden

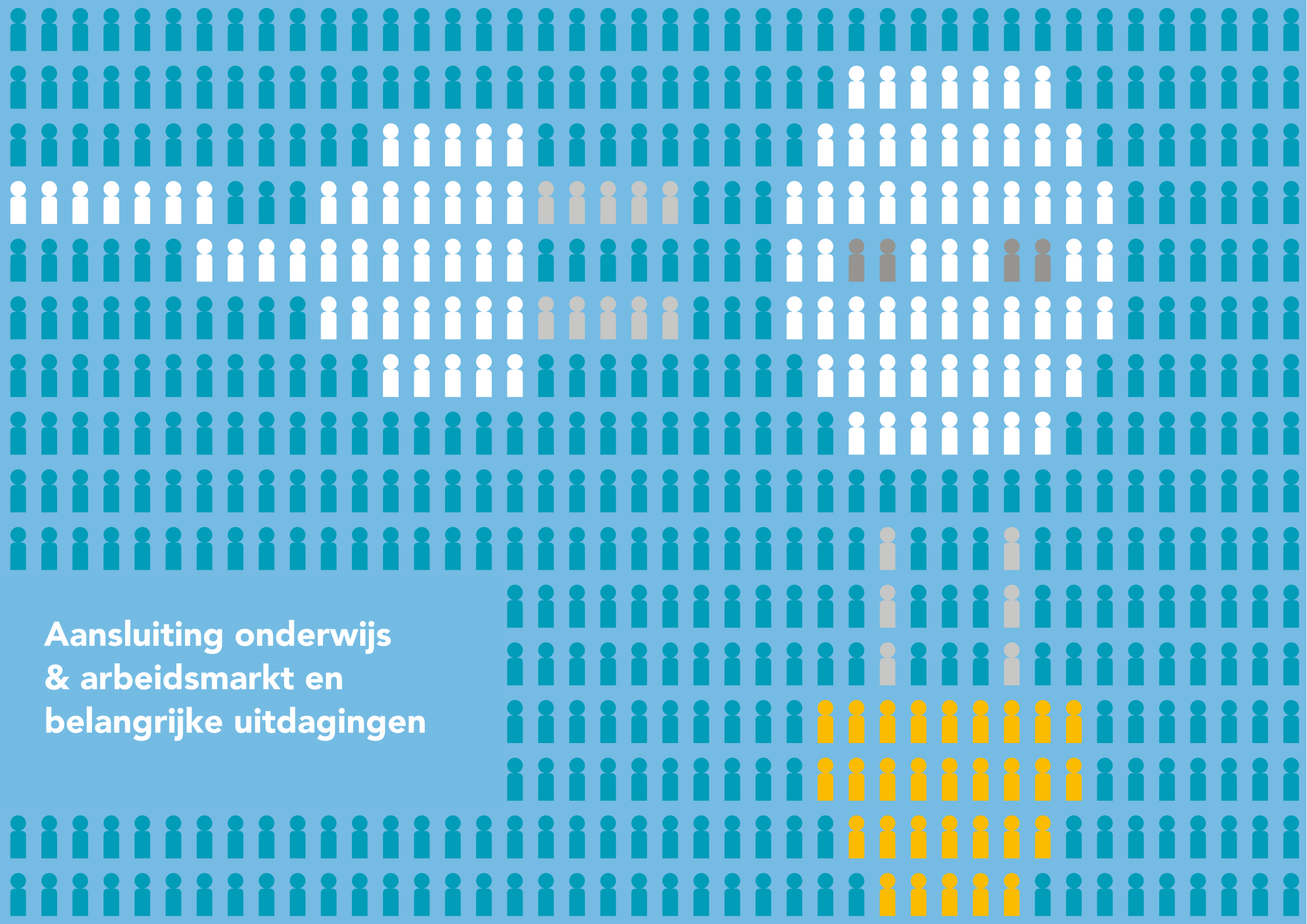
Gediplomeerden hbo Noord-Nederland zorg en welzijn				Trend (%)	
Studiejaar	2018/'19	2019/'20	2020/'21	2018/'19-2019/'20	2019/'20-2020/'21
Hbo-verpleegkundige	660	680	760	3,0%	11,8%
Verloskunde	20	20	20	0,0%	0,0%
Toegepaste psychologie	90	110	100	22,2%	-9,1%
Social work	640	600	690	-6,3%	15,0%
Hbo-pedagogiek	120	100	100	-16,7%	0,0%
Totaal grote z&w-opleidingen	1.530	1.510	1.670	-1,3%	10,6%

Tabel 4

Gediplomeerden hbo Noord-Nederland naar bacheloropleiding

Het aantal gediplomeerde hbo-verpleegkundigen nam de afgelopen drie studiejaar toe in Noord-Nederland, een effect van de groeiende instroom in de vier à vijf studiejaar daarvoor. Voor hbo social work is sprake van het omgekeerde effect.





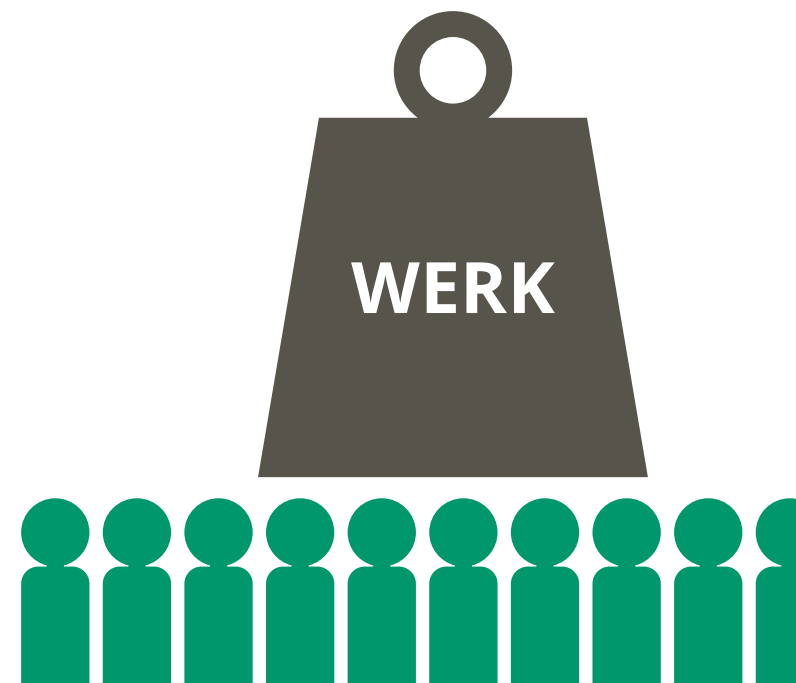
Aansluiting onderwijs & arbeidsmarkt en belangrijke uitdagingen

Geen ideale arbeidsmarkt

Op de ideale arbeidsmarkt zouden de zorg- en welzijnswerkgevers in samenspraak met het beroepsonderwijs precies die aantallen studenten opleiden, die nodig zijn om te voorzien in de toekomstige vraag naar zorg- en welzijnspersoneel in Noord-Nederland. Helaas is de werkelijkheid een stuk weerbarstiger. Het blijft uitdagend om in de toekomst te kijken en precies te voorspellen welke beroepsbeoefenaars, op welk niveau, in welke richting en met welke competenties er over vier tot tien jaar moeten instromen op de noordelijke arbeidsmarkt voor zorg en welzijn. Daarbij daalt de instroom in het beroepsonderwijs in Noord-Nederland nu al als een gevolg van de ontgroening van de beroepsbevolking.

Kwantitatieve aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Op basis van de ontwikkeling van de instroom, het aantal gediplomeerden en de meest recente regionale arbeidsmarktprognose wordt in dit hoofdstuk voor de grote en meeste relevante mbo en hbo zorg- en welzijnsopleidingen, met enige voorzichtigheid, een uitspraak gedaan over de kwantitatieve aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Voor de duiding van de toekomstige arbeidsmarktverwachting gebruiken we een indeling met drie gewichten in drie kleuren. Een groene kleur betekent dat er geen grote personeelstekorten in deze opleidingsrichting worden verwacht, zowel in absolute als relatieve (% van aantal werknemers) zin. Voor opleidingen met een gele kleur is er nu al een personeelstekort, dat de komende jaren naar verwachting blijft doorgroeien. De laatste categorie opleidingen heeft een rode kleur. Aan deze kwalificaties is nu al een behoorlijke personele schaarste, die de komende jaren nog problematischer gaat worden.



Wat valt op de in aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs?

Meer over de arbeidsmarktverwachting en de aansluiting met het onderwijs per opleiding lees je op komende pagina's (22 t/m 27). Hieronder volgt een samenvatting per richting.

Daling mbo zorg is zorgelijke ontwikkeling

De instroom en het aantal gediplomeerden liep voor de mbo zorgopleidingen terug in de afgelopen studiejaren in Noord-Nederland. Vooral voor de opleiding tot verzorgende-ig is deze ontwikkeling goed zichtbaar. Ook de opleiding tot mbo-verpleegkundige heeft twee studiejaren van dalende instroom achter de rug. Dit is een zeer zorgelijke ontwikkeling. Voor verzorgende-ig of mbo-verpleegkundige is de noordelijke arbeidsmarkt nu al erg schaars en er worden in de komende jaren nog veel grotere personeelstekorten verwacht.

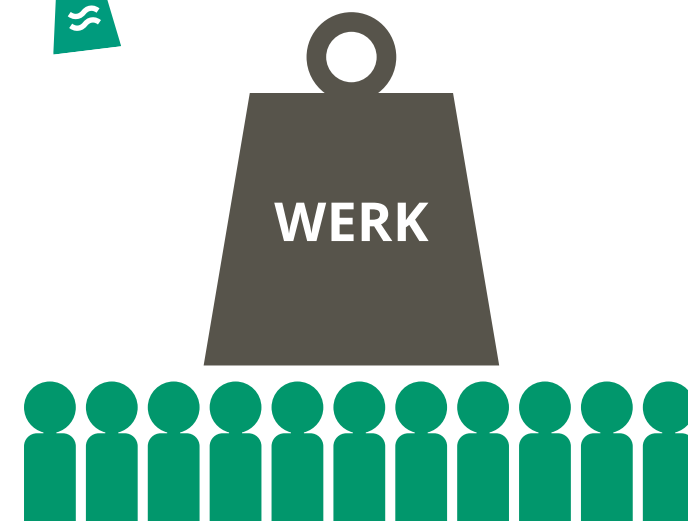


Minder zorgen om mbo welzijn

Terwijl met name voor de opleidingen op mbo-niveau 4 geen grote personeelstekorten verwacht worden in Noord-Nederland, voor nu en de komende jaren.

Zorgen om daling hbo-verpleegkundige

Afgelopen studiejaar (2021/'22) daalde de instroom in het hbo zorg- en welzijnsonderwijs voor het eerst. In de studiejaren daarvoor was er sprake van een groeiende instroom en groeiend aantal gediplomeerden in Noord-Nederland. Dat geldt ook voor de opleiding tot hbo-verpleegkundige, desondanks is er nu een behoorlijk tekort aan hbo-verpleegkundigen en wordt nog meer schaarste verwacht in de komende jaren.





Arbeidsmarktverwachting mbo zorgopleidingen Noord-Nederland



Assistent dienstverlening zorg/ zorghulp (1)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Er is sprake van een gemiddelde arbeidsmarktspanning en er wordt geen tekort aan personeel verwacht.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Door de korte duur van de opleiding, het lage aanvangsniveau (mbo-1) en een gemiddeld hoger aantal gediplomeerde in de afgelopen jaren, wordt verwacht dat er de komende jaren voldoende personeelsaanbod zal zijn om te voorzien in de vraag van noordelijke werkgevers.



Helpende zorg en welzijn (2)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Er wordt een oplopend personeelstekort verwacht van 300 medewerkers nu (2022) tot en met 700 medewerkers tekort in 2031. Het personeelstekort nu (2022) bedraagt ongeveer 4% van het aantal helpende zorg en welzijn in Noord-Nederland, in 2031 is dit percentage naar verwachting opgelopen tot 8%. De schaarste aan helpende zorg en welzijn neemt de komende jaren verder toe in Noord-Nederland.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

De instroom en het aantal gediplomeerde helpende varieert per studiejaar, maar ligt op een hoger niveau dan een paar jaar terug. Desondanks groeit de verwachte arbeidsvraag van werkgevers harder dan het aanbod van helpende en wordt er een groeiend personeelstekort verwacht in Noord-Nederland t/m 2031.



Verzorgende IG (3)/ verzorgende (3)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Het personeelstekort aan verzorgenden is nu (2022) 1.300 medewerkers, oftewel 7% van het totaal aantal werkzame verzorgenden in Noord-Nederland. In 2031 is het personeelstekort opgelopen naar 4.800 medewerkers tekort, oftewel 23% van het totaal aantal werknemers in deze functie. Er wordt nog meer schaarste voor de kwalificatie van verzorgende verwacht in de komende jaren, terwijl de noordelijke arbeidsmarkt nu al zeer krap is.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Sinds studiejaar 2018/'19 kiezen ieder jaar steeds minder noorderlingen voor de opleiding tot verzorgende-ig. Een zeer zorgelijke ontwikkeling omdat voor deze kwalificatie nu en in de komende jaren de grootste personeelstekorten verwacht worden in Noord-Nederland.



Arbeidsmarktverwachting mbo zorgopleidingen Noord-Nederland



Dokstersassistent (4)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Het personeelstekort aan doktersassistenten is nu (2022) 100 medewerkers, oftewel 3% van het aantal werkzame doktersassistenten in Noord-Nederland. In 2031 is het personeelstekort opgelopen naar 300 medewerkers tekort, oftewel 9% van het totaal aantal werknemers in deze functie. In alle drie provincies is nu al sprake van een krappe arbeidsmarkt, terwijl de komende jaren nog meer schaarste aan doksterassistenten verwacht wordt.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

De gemiddelde instroom in de opleiding tot doksterassistent was afgelopen vier studie jaren groter dan in de vier jaar daarvoor in Noord-Nederland. De vraag is of deze stijging voldoende is om het groeiende personeelstekort aan deze functie in te lopen in Noord-Nederland.



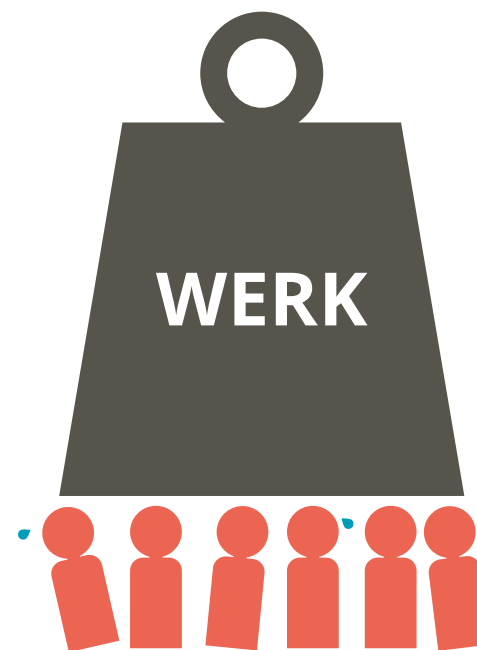
Mbo-verpleegkundige (4)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Er wordt een oplopend personeelstekort verwacht van 1.100 medewerkers in 2022 tot en met 3.200 medewerkers tekort in 2031. Het personeelstekort nu (2022) bedraagt ongeveer 8% van het aantal mbo-verpleegkundigen in Noord-Nederland, in 2031 is dit percentage naar verwachting opgelopen tot 23%. De komende jaren wordt nog meer schaarste aan mbo-verpleegkundigen verwacht op de nu al zeer krappe arbeidsmarkt in de drie noordelijke provincies. Voor de gespecialiseerde verpleegkundigen (bijvoorbeeld ic-, seh- of oncologieverpleegkundige) wordt een aanvullend personeelstekort verwacht. In 2022 bedraagt het tekort aan gespecialiseerd verpleegkundigen 200 medewerkers (11% van het aantal werknemers) en in 2031 is dit tekort in Noord-Nederland opgelopen naar 900 medewerkers (27% van het aantal werknemers).

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Na jaren van groeiende instroom, daalde de instroom twee studie jaren op rij (2019/'20 en 2020/'21) en stabiliseerde het aantal gediplomeerde mbo-verpleegkundigen in Noord-Nederland. Een ongunstige ontwikkeling omdat verwacht wordt dat de personeelstekorten voor deze kwalificatie in Noord-Nederland de komende jaren sterk gaan oplopen.





Arbeidsmarktverwachting mbo welzijnsopleidingen Noord-Nederland



Begeleider maatschappelijke zorg (3)/ medewerker maatschappelijke zorg (3)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Er wordt een oplopend personeelstekort verwacht van 100 medewerkers in 2022 tot en met 300 medewerkers tekort in 2031. Het personeelstekort nu (2022) bedraagt ongeveer 2% van het aantal werkzame begeleiders maatschappelijke zorg in Noord-Nederland, in 2031 is dit percentage naar verwachting opgelopen tot 7%. In de drie noordelijke provincies loopt de arbeidsmarktspanning op van krap nu (2022) naar zeer krap in 2031.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Het aantal studenten dat kiest voor maatschappelijke zorg op mbo-niveau 3 is de afgelopen vier studie jaren in het Noorden groter dan in de periode daarvoor. Tussen 2018/'19 en 2020/'21 daalde het aantal gediplomeerde begeleiders voor gehandicaptenzorg, terwijl het aantal begeleiders voor de specifieke doelgroepen groeide en in 2020/'21 explodeerde. Het verwachte personeelstekort in Noord-Nederland is voor deze kwalificatie minder groot dan voor de mbo-zorgfuncties. Door de groeiende schaarste aan zorgfuncties ontstaat er mogelijk meer vraag naar deze kwalificatie.



(Persoonlijk) begeleider maatschappelijke zorg (4)/ medewerker maatschappelijke zorg (4)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

In 2031 is het personeelstekort opgelopen naar 200 persoonlijk begeleiders tekort in Noord-Nederland. Dit is ongeveer 4% van het aantal medewerkers dat in 2031 werkzaam is in deze functie. Het verwachte personeelstekort aan persoonlijk begeleiders maatschappelijke zorg is zowel in absolute (in aantallen) als relatieve (ten opzichte van het aantal werkenden) zin, minder groot dan bij de zorgfuncties.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Ook het aantal studenten dat kiest voor maatschappelijke zorg op mbo-niveau 4 is de afgelopen vier studie jaren in het Noorden groter dan daarvoor. Tussen 2018/'19 en 2020/'21 is wel een duidelijk verschil naar uitstroomrichting zichtbaar. Voor het aantal gediplomeerde persoonlijke begeleiders gehandicaptenzorg is sprake van stabilisatie, terwijl het aantal gediplomeerde persoonlijk begeleiders specifieke doelgroepen groeit. Het verwachte personeelstekort in Noord-Nederland is voor deze kwalificatie ook veel minder groot dan voor de mbo-zorgfuncties. De vraag is of werkgevers taken gaan verschuiven naar deze functiegroep vanwege de toenemende schaarste aan verzorgenden en mbo-verpleegkundigen.



Arbeidsmarktverwachting mbo welzijnsopleidingen Noord-Nederland



Pedagogisch medewerker kinderopvang (3)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Er wordt een oplopend personeelstekort verwacht van 100 medewerkers in 2022 tot en met 400 medewerkers tekort in 2031. Het personeelstekort bedraagt nu (2022) ongeveer 2% van het totaal aantal werkzame pedagogische medewerkers in de noordelijke kinderopvang, in 2031 is dit percentage naar verwachting opgelopen tot 7%. In de drie noordelijke provincies loopt de arbeidsmarktspanning op van krap nu (2022) naar zeer krap in 2031.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Na jaren van groeiende instroom kiezen afgelopen twee studie jaren (2020/'21 & 2021/'22) minder studenten voor een opleiding in het kwalificatiedossier van pedagogisch werk in Noord-Nederland. Afgelopen zes studie jaren bleef het aantal gediplomeerde studenten pedagogisch medewerker kinderopvang op hetzelfde niveau. Naar verwachting groeit de komende jaren het personeelstekort aan deze functiegroep in Noord-Nederland door een groeiende vraag vanuit de werkgevers in de kinderopvang.



Gespecialiseerd pedagogisch medewerker kinderopvang (4)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Momenteel (2022) is er sprake van balans op de noordelijke arbeidsmarkt. In 2031 wordt een klein personeelstekort van 100 medewerkers verwacht, ongeveer 4% van het aantal werkzame gespecialiseerd pedagogisch medewerkers. Voor deze functie loopt de arbeidsmarktspanning de komende jaren op van gemiddeld naar krap in Noord-Nederland.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Na jaren van groeiende instroom kiezen afgelopen twee studie jaren (2020/'21 & 2021/'22) minder studenten voor een opleiding in het kwalificatiedossier van pedagogisch werk in Noord-Nederland. Het aantal gediplomeerde studenten gespecialiseerd pedagogisch medewerker daalde afgelopen studie jaren, maar in de vijf studie jaren daarvoor was sprake van een behoorlijke groei. Ondanks een krappere noordelijke arbeidsmarkt worden er geen grote personeeltekorten verwacht voor deze kwalificatie.



Sociaal werker (4)

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

In 2031 is het personeelstekort opgelopen naar 400 sociaal werkers tekort in Noord-Nederland. Dit is ongeveer 5% van het aantal medewerkers dat in 2031 werkzaam is in deze functie. De arbeidsmarktspanning verschilt per richting. Er blijft sprake van balans op de arbeidsmarkt voor de medewerker maatschappelijke dienstverlening. Voor de sociaal-cultureel werkers wordt de komende jaren een krappere noordelijke arbeidsmarkt verwacht.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

De instroom in de opleiding was afgelopen studie jaren groter dan daarvoor. Het aantal gediplomeerde lag wel lager. Er worden geen grote personeelstekorten verwacht in deze kwalificatie in Noord-Nederland. De arbeidsmarkt voor sociaal-cultureel werk is minder in balans (meer krapte verwacht), dan in de richting van maatschappelijke dienstverlening. Wellicht kan schaarste in het sociaal-cultureel werk verminderd worden met werknemers uit de maatschappelijke dienstverlening.



Arbeidsmarktverwachting hbo zorg- en welzijnsopleidingen Noord-Nederland



Hbo Verpleegkundige & Verloskunde

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Er wordt een oplopend personeelstekort verwacht van 700 medewerkers in 2022 tot en met 900 medewerkers te kort in 2031. Het personeelstekort nu (2022) bedraagt ongeveer 9% van het totaal aantal hbo-verpleegkundigen en verloskundigen in Noord-Nederland, in 2031 is dit percentage naar verwachting opgelopen tot 11%. Voor de gespecialiseerde verpleegkundigen (bijvoorbeeld ic-, seh- of oncologieverpleegkundige) wordt een aanvullend personeelstekort verwacht. In 2022 bedraagt het tekort aan gespecialiseerde verpleegkundigen 200 medewerkers (11% van het aantal werknemers) en in 2031 is dit tekort in Noord-Nederland opgelopen naar 900 medewerkers (27% van het aantal werknemers).

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Op de uitschieter voor hbo-verpleegkunde na in studiejaar 2020/'21, ligt de instroom in de opleiding hbo-verpleegkunde en verloskunde in Noord-Nederland sinds studiejaar 2016/'17 op hetzelfde niveau. Het aantal gediplomeerde verloskundigen ligt al jaren rond 20 per studiejaar. Het aantal gediplomeerde hbo-verpleegkundigen is veel groter en groeit ieder studiejaar sinds 2015/'16. Ondanks de groei van het aantal afstudeerders is het personeelstekort nu omvangrijk en de schaarste aan deze functiegroep neemt de komende jaren nog verder toe, zeker ook voor de gespecialiseerde verpleegkundigen.



Toegepaste Psychologie

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

In 2031 wordt een klein personeelstekort verwacht van ongeveer 100 medewerkers met een hbo- of wo-bachelor opleiding psychologie. Dit is ongeveer 6% van het totaal aantal medewerkers dat in 2031 werkzaam is in de noordelijke zorg- en welzijnssector met alleen een bachelorsdiploma psychologie. Voor deze functiegroep wordt de komende jaren de arbeidsmarkt krappere in de drie noordelijke provincies.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

In de afgelopen studiejaren groeide de instroom in de opleiding en studeerden meer noorderlingen af met een diploma toegepaste psychologie. Ondanks de krappere wordende noordelijke arbeidsmarkt worden er geen grote personeelstekorten verwacht voor zorg- en welzijnmedewerkers met een hbo- of wo-bachelor psychologie. Voor GZ-psychologen, een verdere specialisatie na een wo-diploma psychologie, is wel sprake van schaarste op de noordelijke arbeidsmarkt nu en ook in de komende jaren.



Arbeidsmarktverwachting hbo zorg- en welzijnsopleidingen Noord-Nederland



Social Work

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

Er wordt een oplopend personeelstekort verwacht van 100 medewerkers in 2022 tot en met 700 medewerkers tekort in 2031 in Noord-Nederland. Het personeelstekort bedraagt nu (2022) ongeveer 1% van het aantal werkzame social workers, in 2031 is dit percentage naar verwachting opgelopen tot 7%. In de drie noordelijke provincies loopt de arbeidsmarktspanning op van krap nu (2022) naar zeer krap in 2031.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

De instroom in de opleiding social work daalde afgelopen twee studie jaren en ook het aantal gediplomeerde social workers was afgelopen drie studie jaren gemiddeld lager dan daarvoor in Noord-Nederland. De komende jaren wordt meer schaarste verwacht voor deze functiegroep, maar het personeelstekort is minder groot dan voor de zorgberoepen.



Hbo-Pedagogiek

Arbeidsmarktprognose 2022 t/m 2031

In 2031 wordt een personeelstekort verwacht van ongeveer 200 medewerkers met een hbo-bachelor opleiding pedagogiek. Dit is ongeveer 7% van het totaal aantal hbo-pedagogen dat in 2031 werkzaam zal zijn in de noordelijke zorg- en welzijnssector. Voor deze functiegroep wordt de arbeidsmarkt de komende jaren krappere in de drie noordelijke provincies.

Uitwerking aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs

Afgelopen drie studie jaren was er sprake van een stabiele instroom (220 studenten per jaar) in de opleiding. Het aantal gediplomeerde studenten met hbo-pedagogiek lag wat lager dan daarvoor in Noord-Nederland. Ondanks de krappere wordende noordelijke arbeidsmarkt worden geen grote personeelstekorten verwacht voor deze hbo-kwalificatie.

Belangrijke uitdagingen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt



Eerder in dit hoofdstuk is de kwantitatieve aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt per zorg- en welzijnsopleiding in beeld gebracht. Op basis van deze analyse en onze observaties in het werkveld ziet ZorgpleinNoord de volgende drie belangrijke uitdagingen.

1. Meer studenten opleiden in de richting van zorg

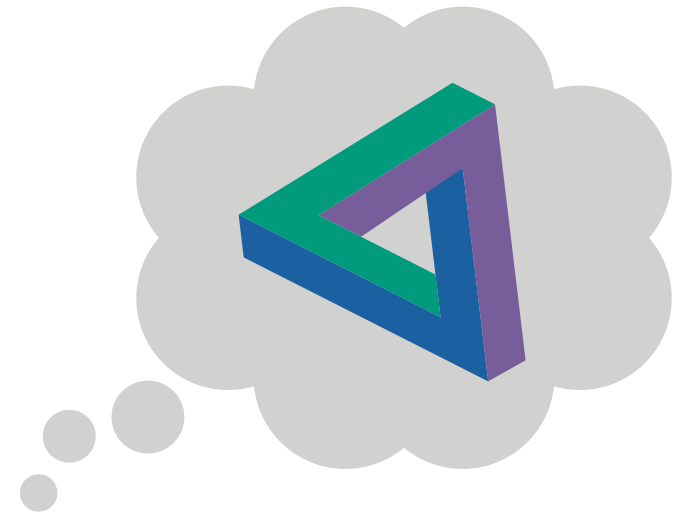
De daling van de instroom en het aantal gediplomeerden in de richting van mbo zorg is een zorgelijke ontwikkeling. Ook de afname van het aantal studenten dat vorig studiejaar aan de hbo-opleiding tot verpleegkundige begint, is een aandachtspunt. Er is nu al een grote schaarste aan verzorgende-ig en mbo- en hbo-verpleegkundigen. Naar verwachting nemen de personeelstekorten voor deze zorgfuncties in de komende jaren alleen maar toe in Noord-Nederland. De grote uitdaging voor het noordelijk onderwijs en de zorg- en welzijnsorganisaties is het opleiden van meer zorgprofessionals. Welke mogelijkheden kunnen in gezamenlijk verband verkend worden om meer studenten te verleiden tot de keuze voor een zorgopleiding? En welke good practices zijn er al op dit vlak?

2. Nieuwe instroompaden: een warm welkom voor iedereen met interesse in zorg en welzijn

De oplopende personeelstekorten in zorg en welzijn en teruglopende instroom in het noordelijke beroepsonderwijs vragen om onorthodoxe maatregelen. Iedere noorderling met interesse in een functie in zorg en welzijn verdient een warm welkom en een passend kennismakingsprogramma. Waarbij de al opgedane ervaringen, competenties en loopbaanwensen van zorg- en welzijnsprofessionals in spé centraal staan. Dit geldt overigens ook voor de huidige werknemers in zorg en welzijn. Om personeel te behouden en te laten ontwikkelen zijn een prettig leerklimaat en op hen afgestemde doorlopende leerroutes belangrijk. Door samenwerking tussen het onderwijs en de zorg- en welzijnswerkgevers zijn er in het Noorden al veel innovatieve leerroutes ontwikkeld. ZorgpleinNoord probeert deze activiteiten zoveel mogelijk in kaart te brengen om anderen te inspireren en waar mogelijk ook vernieuwingen op te schalen. Deze [interactieve kaart](#) toont de innovaties en vernieuwende activiteiten op het gebied van leren, opleiden en ontwikkelen bij noordelijke zorg- en welzijnsorganisaties.

3. Anders denken, anders doen!

Met nog meer noorderlingen enthousiasmeren voor zorg en welzijn, meer opleiden en volop inzetten op het behoud van zorg- en welzijnsprofessionals alleen lossen we de arbeidsmarktproblematiek in komende jaren niet op. Nu al werkt één op de vijf noorderlingen in de zorg- en welzijnssector. De verwachting is dat het toekomstige personeelsaanbod de komende jaren onder invloed van de ontgroening en vergrijzing, de groeiende zorgvraag niet meer kan bijbenen. Slimme technologie en sociale innovaties zijn noodzakelijk om de werklust te verlagen, het werk efficiënter uit te voeren en het vak aantrekkelijk te houden voor zorg- en welzijnsprofessionals. Denk hierbij ook aan aanpassingen in het zorgproces, waardoor een kleiner beroep wordt gedaan op verzorgenden en verpleegkundigen en de inzet van andere zorg- en welzijnsprofessionals groter wordt.





Achtergrondinformatie
& onderwijsindeling

Achtergrondinformatie over de onderwijscijfers

Bron onderwijscijfers: CBS

De cijfers van het mbo en hbo zorg- en welzijnsonderwijs zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In opdracht van het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW) publiceert het CBS ieder voorjaar nieuwe regionale onderwijscijfers. Dit voorjaar (2022) zijn instroomcijfers opgeleverd tot en met studiejaar 2021/'22. De cijfers over het aantal gediplomeerden zijn bekend tot en met studiejaar 2020/'21. Net als met veel andere arbeidsmarktcijfers van het CBS is het laatste en meest recente (studie)jaar een voorlopig cijfer.

Uitgangspunt: woonplaats student

Het uitgangspunt van de onderwijscijfers is de woonplaats van de student en niet de standplaats van de onderwijsinstelling waar de student staat ingeschreven. Hierdoor kunnen er ook studie- en sectorrendementen voor een specifieke opleiding in een bepaalde regio berekend worden. In deze publicatie wordt gerapporteerd over alle leerwegen en onderwijstypes. Bijvoorbeeld het instroomcijfer in het mbo bevat zowel de cijfers van de beroeps opleidende leerweg (bol) als de beroeps

begeleidende leerweg (bbl). Voor het hbo wordt ook het totaalcijfer gegeven van de voltijd, deeltijd en duale onderwijstypes.

Keuze specifieke opleidingen

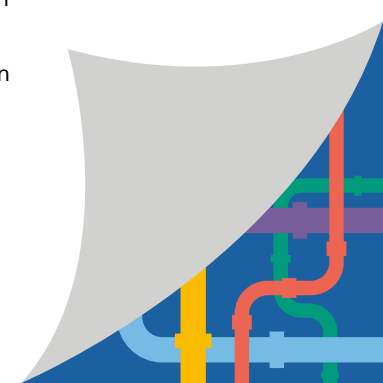
De onderwijsrapportage start met de instroom en het aantal gediplomeerden voor alle zorg- en welzijnsopleidingen in het brede opleidingsdomein van zorg en welzijn, vervolgens wordt ingezoomd op de ontwikkelingen in een aantal grote mbo- en hbo-opleidingen. De keuze voor deze specifieke opleidingen hangt samen met de beschikbare regionale prognosecijfers op functieniveau. Voor zeventien kwalificaties of beroepsgroepen op mbo- en hbo-niveau wordt in het AZW onderzoeksprogramma een prognose tot op het niveau van arbeidsmarktregio afgegeven. Om de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs te kunnen duiden worden de onderwijstrends van deze opleidingen vergeleken met de prognose-uitkomsten van deze zeventien kwalificaties.

Bron arbeidsmarktprognose: ABF Research

De prognosecijfers per beroepsgroep in het vorige hoofdstuk zijn gegenereerd door het onderzoeksbureau ABF Research in het kader van het AZW-onderzoeksprogramma. Ieder najaar wordt er een nieuwe regionale arbeidsmarktprognose opgeleverd, de gebruikte prognosecijfers in deze rapportage zijn afkomstig van de meest recente update uit december 2021. Daarbij is gekozen om de cijfers van het beleidsarme referentiescenario te gebruiken.

Verskil met vorige onderwijspublicatie

Het CBS hanteerde een internationale onderwijsindeling, de ISCED, maar is sinds twee jaar overgestapt naar een indeling die meer aansluit bij de crebo (mbo) - en croho(hbo)codering die het beroepsonderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) gebruiken. Het voordeel hiervan is dat we specifiekere analyses kunnen maken naar opleiding en opleidingsniveau. In de onderstaande tabellen en opmerkingen wordt de gebruikte indeling van de grote mbo en hbo zorg- en welzijnsopleidingen nader toegelicht.



Mbo-onderwijsindeling

De volgende pagina toont een overzicht van de mbo-kwalificatiedossiers en specifieke opleidingen in het opleidingsdomein van zorg en welzijn waarover gerapporteerd wordt in deze publicatie. Voor een aantal opleidingen wordt hieronder een extra toelichting gegeven.

Assistent dienstverlening zorg (1)

De kwalificatie assistent dienstverlening zorg valt binnen het kwalificatiedossier van de entree opleidingen op mbo-niveau 1. Cijfers over het totale dossier, zoals de instroomontwikkelingen, worden niet verzameld in het AZW-programma. Alleen de ontwikkeling van het aantal gediplomeerden is bekend.

Helpende zorg en welzijn (2)

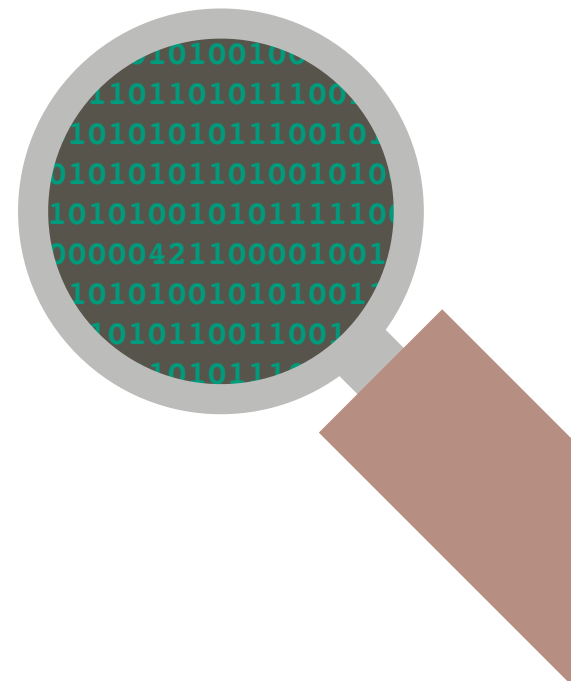
Onder het kwalificatiedossier dienstverlening worden meerdere kwalificaties opgeleid. Naast helpende zorg en welzijn behoren ook medewerker facilitaire dienstverlening en medewerker sport en recreatie tot de uitstroomkwalificaties. Voor de afzonderlijke kwalificaties binnen dit kwalificatiedossier zijn geen instroomcijfers bekend. Ongeveer 80% van het aantal gediplomeerden in dit dossier haalt een diploma als helpende zorg en welzijn.

Maatschappelijke zorg (3/4)

Voor het kwalificatiedossier maatschappelijke zorg zijn ook alleen instroomcijfers op het niveau van het dossier bekend en niet voor de onderliggende uitstroomkwalificaties. In deze publicatie zijn de gediplomeerden van kwalificaties begeleider gehandicaptenzorg en begeleider specifieke doelgroepen op mbo-niveau 3 samengevoegd tot de begeleider maatschappelijke zorg op mbo-3. Het aantal gediplomeerde persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg op mbo-4 is een optelsom van de kwalificaties persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg en persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen op mbo-niveau 4.

Pedagogisch werk (3/4)

Er zijn ook geen instroomcijfers bekend voor de drie kwalificaties die onder het kwalificatiedossier pedagogisch werk vallen, alleen als het om het aantal gediplomeerden gaat.



Indeling mbo zorg- en welzijnsopleidingen				
Soort	Kwalificatiesdossier	Kwalificatie	Gerapporteerde kwalificaties/ opmerkingen	mbo-niveau
Totaal grote zorgopleidingen	Entree	Assistent dienstverlening zorg	Assistent dienstverlening zorg	1
		Overige assistenten/ entreekwalificaties	Geen rapportage, ook niet over totaal dossier	1
	Dienstverlening	Helpende zorg en welzijn	Helpende zorg en welzijn	2
		Medewerker facilitaire dienstverlening	geen afzonderlijke rapportage	2
		Medewerker sport en recreatie	geen afzonderlijke rapportage	2
		Verzorgende IG	Verzorgende IG	3
	Mbo-verpleegkundige	mbo-Verpleegkundige	mbo-verpleegkundige	4
	Doktersassistent	Doktersassistent	Doktersassistent	4
Totaal grote welzijnsopleidingen	Maatschappelijke zorg	Begeleider gehandicaptenzorg	Begeleider maatschappelijke zorg	3
		Begeleider specifieke doelgroepen	geen afzonderlijke rapportage	3
		Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg	Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg	4
		Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen	geen gediplomeerden meer	4
		Agogische medewerker GGZ	geen gediplomeerden meer	4
		Thuisbegeleider	geen gediplomeerden meer	4
		Pedagogisch medewerker kinderopvang	Pedagogisch medewerker kinderopvang	3
	Pedagogisch werk	Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	4
		Onderwijsassistent	Onderwijsassistent:	4
			geen arbeidsmarktverwachting beschikbaar	
	Sociaal werk	Sociaal werker	Sociaal werker	4
Nieuwe combi-opleidingen	Medewerker kinderopvang, onderwijs, bewegen	Geen rapportage, instroom alleen in 2020/'21 en 2021/'22 Groningen/ Drenthe		3 of 4?
	Maatschappelijk verzorgende-IG plus	Geen rapportage, instroom alleen in 2020/'21 en 2021/'22 Friesland		4?

Tabel 5

Indeling mbo zorg- en welzijnsopleidingen

Hbo-onderwijsindeling

Social Work

De drie hbo-opleidingen Culturele en Maatschappelijke Vorming, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening en Sociaal Pedagogisch Hulpverlening zijn samengevoegd in de nieuwe opleiding Social Work. De 'uitstervende' instroom en het aantal gediplomeerden in de bovengenoemde opleidingen is opgeteld bij de aantallen van de nieuwe bacheloropleiding Social Work.

Indeling hbo zorg- en welzijnsopleidingen		
Soort	Bachelor opleiding	Gerapporteerde Bachelor opleiding
Totaal grote z&w-opleidingen	Hbo-verpleegkundige	Hbo-verpleegkundige
	Verloskunde	Verloskunde
	Toegepaste psychologie	Toegepaste psychologie
	Sociaal werk	Social work
	34610 - B Culturele en maatschappelijke vorming	
	34616 - B Maatschappelijk werk en dienstverlening	
	34617 - B Sociaal pedagogische hulpverlening	
	Hbo-pedagogiek	Hbo-pedagogiek

Tabel 6

Indeling hbo zorg- en welzijnsopleidingen

Colofon

Bronnen

ABF Research
Centraal Bureau voor de Statistiek

Analyse

Karin Doornbos

Redactie

Audrey Schievink

Illustraties

Sebas van den Brink

Grafisch ontwerp

Rik Bakker

Kijk voor meer en actuele onderwijscijfers
in de [kennisbank](#) & het [Dashboard](#)
[Arbeidsmarkt in beeld](#)

© Stichting ZorgpleinNoord

Deze rapportage is met de grootste zorg samengesteld.
Er kunnen echter geen rechten aan ontleend worden.
Publicatie van de informatie uit dit document is
toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

